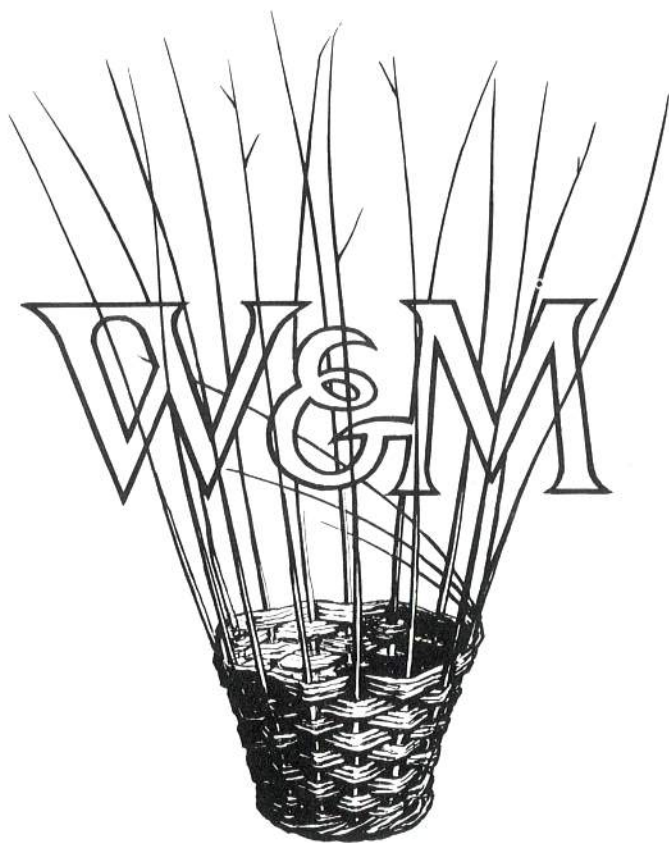

WILG & MAND

WILG & MAND

Doelstellingen Stichting Wilg & Mand

- Nieuwe perspectieven zoeken en creëren voor het Nederlandse mandenmaatwerk binnen de potentiële afzetgebieden.
- Behoud van het veelzijdige vlechtvakmanschap: o.a. door het uitgeven van handboeken en het stimuleren van cursussen.
- Behoud van de vakkennis betreffende de griendteelt en bevordering van een goed evenwicht tussen vraag en aanbod.
- Het initiëren en begeleiden van onderzoek/studies binnen het wilg-en-mand-vakgebied.
- Het via een speciaal fonds aanschaffen van materiaal met een historische waarde: vlechtwerk, gereedschappen, boeken, e.d.
- Het interesseren van zoveel mogelijk Nederlanders (inclusief de overheid) voor de activiteiten van de Stichting Wilg & Mand.

Minimumdonatie: f 15,- per jaar

Donateurs ontvangen de bulletins gratis

Stichtingsbestuur:

Voorzitter : Ch.W. Vink

Secretaris : C. Tutein Nolthenius

Penningmeester: H.P. Verboord

Leden : P. Craenen, P. van den Dool, A.D. van 't Hoog,
G.M. Pot-van Regteren Altena, T. Rulkens

Bulletin-redactie:

A.D. van 't Hoog, J. Ooms, G.M. Pot-van Regteren Altena,
C. Tutein Nolthenius

Bijdragen voor het bulletin kunt u sturen naar het secretariaat.
Bij voorkeur getypt of in goed leesbaar handschrift.

Redactiesecretariaat, administratie en advertenties:

Van Heemstralaan 35, 6814 KB Arnhem, tel. 085-516507

Penningmeester Stichting Wilg & Mand, Vlijmen:

Girorekening: 26 95 726

Bankrekening: 41 89 09 083, Amrobank, Vlijmen

Uitgave Stichting Wilg & Mand. Verschijnt viermaal per jaar.
Zevende jaargang, 1988 nr. 3

Drukkerij: A.J. van Midden, Dorp 246, Benschop

DONATEURSDAG IN BOSKOOP

Zaterdag 1 oktober bleek een van de zonnigste dagen van het jaar te zijn en vooral daardoor bijzonder geschikt voor het W & M programma. Want binnenzitten werd allerplezierigst afgewisseld met buitenactiviteiten. De ongeveer honderd donateurs die naar Boskoop waren gekomen keerden dan ook in oppperbeste stemming weer huiswaarts.

Voorzitter Vink heette om 10.15 uur alle aanwezigen welkom in Restaurant De Rozenburcht. Een speciaal welkom ging richting ex-burgemeester Reinders en de heer Venken, voorzitter van de Kunstkring Arnold Sauwen in Stokkem. De heer Vink stond even stil bij het overlijden van de heer Muris, wiens vakmanschap en vriendschap zullen worden gemist. Vermeld werd dat bestuurslid T. Rulkens voor enige tijd naar Indonesië was vertrokken. Gememoreerd werden twee grote giften: f 6500,- van de Stichting van Panhuys en f 1190,- van echtpaar Verboord. Deze donaties zullen goed worden besteed.

De voorzitter stelde dat Wilg & Mand blijft streven naar kwaliteitsverbetering van de Nederlandse mand. De bedoeling is ook omliggende landen bij de vaststelling van normen te betrekken. Mandenmakers van nu zullen niet stil mogen blijven staan bij de produkten van het verleden. De heer Vink adviseerde: "Pap eens aan met binnenhuisarchitecten en wijs hen op de mogelijkheden van modern vlechtwerk als scheidingswanden, decoraties, e.d.". De voorzitter prees de komst van een afdeling "riet- en vlechtwerk" in de Rijksmidschool in Dilsen-Stokkem. De opleiding is ook voor Nederlanders toegankelijk. De gewenst uitbreiding van de griendcultuur wil maar niet op gang komen. De hoop is gevestigd op de Floriade.

Ex-burgemeester Reinders

Precies één dag burgemeester af. Nu ereburger van Boskoop. Het afscheid heeft tot in de kleine uurtjes geduurd. Dat was voor zijn gehoor een reden te meer om de bereidheid tot het geven van een inleiding te waarderen. Het applaus onderstreepte dat. De heer Reinders gaf in vogelvlucht een boeiend beeld van Boskoops historie. Hij verwees naar de Bijbel: "In den beginne schiep God den hemel en de aarde. De aarde nu was woest en ledig". Boskoops begin dateert van ca. 1120 jaar vóór Christus. Toen was Koning David in Israel. Tezelfdertijd waren er mensen waar nu Boskoop ligt. Dat waren nomaden, die leefden van wat de wouden aan eetbaars opleverden. Door alle

eeuwen heen zijn er mensen blijven rondzwerven. Na het jaar 900 kwam langzaam een georganiseerde gemeenschap op gang. In 1204 werd de versterkte woontoren gebouwd, die nog in Boskoops wapen is terug te vinden.

Boskoops veen is niet afgegraven voor turf. Het drassige moeras werd de voedingsbodem voor de latere sierteelt. Nu omvat Boskoop het grootste boomkwekerijengebied ter wereld, bestaande uit zo'n 1000 bedrijven. Eind vorige eeuw kwam de aanvulling met siergewassen zoals coniferen, rhododendrons, azalea's, rozen. Er wordt naar 70 landen geëxporteerd.

Bestuurslid Van den Dool

Bestuurslid en mandenmaker Van den Dool is 33 jaar gemeenteraadslid in Boskoop geweest. Wel een bewijs hoezeer hij in die gemeente is geworteld. In zijn toespraak werd de betekenis van de mand voor Boskoops welvaren belicht. Een Boskoopse mand moest als verpakkingsmand aan drie voorwaarden voldoen: sterk, snel gemaakt, goedkoop. Om snel te kunnen werken werden staken wijd geplaatst en werd met brede, veeltenige strengen gevlochten. Het was inspannend werk omdat niet "op de pootplank" kon worden gewerkt. Bukken was vermoeiende noodzaak. De manden, waarin bomen en planten werden vervoerd, moesten tegen vele stootjes kunnen, want het transport kende diverse etappen, waarin beurtschippers en zeeschepen een hoofdrol hadden. Nu gaat heel veel linea-recta per container. De opkomst van kist en kunststof betekende de ondergang van de mand. Een kist kostte slechts een derde van de prijs van een mand. Achterin de zaal waren nog enkele "overlevers" te bezichtigen. Met door donateurs meegebracht werk.

Bestuurslid Van 't Hoog

Voor het gros van het gezelschap "Arie". Hij kwam met een priemeur. Het derde Wilg & Mand-boekje was zojuist uitgekomen: "Geriefteen en andere bindmaterialen", geschreven door Ir. W.D.J. Tuinzing, oud-rijkslandbouwconsulent voor de grienden rietcultuur. Die naam alleen al garandeert waardevolle informatie in een plezierig leesbare vorm. Ook veel door ir. Tuinzing gemaakte foto's zijn in het boekje opgenomen. Het eerste exemplaar is uitgereikt aan ex-burgemeester Reinders, het tweede aan de heer Van den Dool en het derde aan de heer Venken. En passant werd laatstgenoemde opgewekt het boekje aan te schaffen voor de school.

Arnold Sauwen-voorzitter Venken

In zijn dankwoord refereerde de heer Venken aan de Nederlandse leuze "Je maintiendrai". En aan de Vlaamse spreuk "Eendracht maakt macht". Beide gelden meer dan ooit voor alle mandenmakers. Hun vakmanschap mag niet verloren gaan. Vandaar de nieuwe vlechtschool in Dilsen-Stokkem. Er zijn nu 9 cursisten, volgend jaar zullen het er 15 zijn. De opleiding is volledig gesubsidieerd. Inmiddels is men een "Internationaal Centrum" aan het oprichten. Het terrein is er al. Twee architecten kunnen aan de slag.

Film "Groen is leven"

In deze kleurenfilm werd het belang van groen voor de mens en van Boskoop voor dat groen uit de doeken gedaan. Diverse ontwikkelingen werden getoond: de geavanceerde mechanisatie, de groeiende invloed van de biotechnologie, de nieuwe perspectieven via nieuwe oculeer- en kweekmethoden.

Kwekerij Van den Dool

Na de lunch werd per bus een bezoek gebracht aan de kwekerij van de zoon van ons bestuurslid Van den Dool. Het werd een lange wandeling (800 meter) langs vele bovengrondse cultures (alles in potjes). Een paar miljoen jonge planten in velerlei variaties lieten zien wat via vakkennis kan worden bereikt.

Kwekerijmuseum

Dit museum bestaat uit een oud en in oorspronkelijke staat gehouden woonhuis met een minikwekerijtje er omheen. In het huis troffen we wat oud mandwerk aan: plukmandjes en een "bakermant" (om luiers voor te verwarmen). Buiten demonstreerde Arie van 't Hoog hoe handig bindteen in de tuin kan zijn.

Eigen museumaanwinsten

De heer Bos uit Santpoort schonk een klein sleutelmandje en een fruitschaaltje gevlochten als "Turkse knoop". Eigen fabrikaat. Van formaat! Van mevrouw Hazen uit Ridderkerk heeft de stichting een gevlochten poppewagen en een luiermantje gekregen. Ook mevrouw Pot in Schoorl heeft diverse waardevolle aanwinsten voor het mandenmuseum in IJsselstein afgestaan.

Terugblik

De donateursdag 1988 was in alle opzichten zonnig, mede dank zij het "voetenwerk" van bestuurslid Van den Dool.

Het ijken van manden (2. het tekenwit)

De witte rand bovenin een mand van bruine (ongeschilde) teen wordt het tekenwit genoemd. Waar komt die term vandaan?

In raadsbesluiten uit vroeger eeuwen kom je soms uitspraken tegen die op zulke zaken enig licht werpen. Vaak is de aanleiding een ingediende klacht of reeksen van klachten "ons ter ooren gekomen" over onzuivere maten, waarover de vroede vaderen dan een uitspraak moesten doen.

In Schiedam klaagt op 17 juli 1694 een zekere Jan Gillisz. dat "de hooftlieden van St. Lysbeth gilde" (mogelijk een fruitemakers- of fruitkwekersgilde) zijn appelmanden niet willen tekenen. De hoofdlieden en Jan Gillisz. verschijnen een week later in de burgemeesterskamer, waar de manden gemeten worden en vergeleken met een door de gildebestuurders meegebrachte mand. Jan trok aan 't kortste end want zijn manden werden te klein bevonden. Bovendien ordonneerden de stadsbestuurders meteen dat voortaan alle fruitmanden gemaakt moesten worden volgens de maten van dat model. Deze mand bleef dus als zogenaamde "slaper", als standaardmodel, op het stadhuis.

In Alkmaar wordt in 1655 verordend dat niemand voor het leveren van turf andere manden mag gebruiken "als die met stadtsbrandt geteeckent zullen wesen", met een brandmerk dus. Ook hier zijn de hoofdlieden, in dit geval de dekens van het turfdragersgilde, met de controle belast.

Het Leidse stadsbestuur bepaalt in 1803 dat als maat dienstdoende manden geijkt moesten worden. Het hield in dat op twee plaatsen het stadswapen gebrand moest worden: even onder de bovenrand en even boven de onderrand. Bovendien moest onder de bovenrand nog een L aan de andere buitenzijde worden aangebracht. Eens zag ik een foto van een kar met groentemanden die ook onderaan een witte rand hadden, vlak boven de kimmen.

Het valt te begrijpen dat op een mand van bruine teen een brandmerk niet zichtbaar zou zijn. Waarschijnlijk werd daarom het tekenwit, een paar ingevlochten witte tenen, aangebracht. Het tekenen heeft dus eeuwenlang bestaan uit het aanbrengen van het ijkteken, door middel van brandmerken, op manden die als maat erkend en gebruikt werden.

Nog in 1825 neemt het stadsbestuur van Franeker besluiten met betrekking tot het ijken van aardappel- en fruitkorven "alleen op het daar aangehegt houtje, maar ook boven aan de korf

zelve op den witten rand". Ook wordt verlangd als korven nog te nat zijn bij de aanbieding "dezelve alvorens behoorlijk te laten drogen". Korven moesten dus voorgekrompen zijn terwille van de eerlijke maat.

In 1828 werd bij Koninklijk Besluit het gebruik van manden als maat definitief verboden en gelast dat zulke manden vernietigd zouden worden. Voorlopig hadden tonnen hun taak overgenomen. Met als uitzondering: mandjes waarin "fijne vruchten en fruiten verkocht werden, alsmede de kersen-bennen of manden". Tuinders maakten de aardbeienmandjes vaak zelf. Dàt was een onredelijke maat, zei de Alkmaarse mandenmaker Ofman. Ze waren allemaal verschillend!

Het is aardig hier nog aan toe te voegen wat mandenmaker A. Westendorp vertelde over het tekenwit. Om een mud aardappels af te meten werd een "oudschepeel"-mand twee keer tot de rand gevuld (2 x 25 kg) en één keer tot het tekenwit (20 kg). In de Tweede Wereldoorlog mocht geen geschilde teen verwerkt worden. Alle witte teen werd door de bezetter "gevorderd" voor Duitsland. Alle aardappelmanden werden dus geheel bruin. Na de bevrijding dacht Westendorp: nu zal wel niemand meer vragen naar een mand met tekenwit. Maar nee hoor, een aardappelmand kon toch niet zonder dat wit! En zo is het nog lang gebleven, althans in de buurt van Heerde.

M.P.

Bronnen:

gemeentearchief Schiedam (Besogneboek O.A.A. 352)

gemeentearchief Alkmaar (Stadskeurboeken dl 29, keur van 22.6.165 vernieuwing van die van 2.1.1618)

gemeentearchief Leiden (gildenarchieven, mandenmakers)

gemeentearchief Franeker (nr. 4703)

N.B.

Uit het eerste stuk over het ijken van manden (W&M 1988-1) is een alinea weggevallen. Ze onderstreepte nog eens duidelijk de moeilijkheid om eenheid in maten te brengen en te handhaven, zelfs binnen een provincie. Op blz. 12, na de 18e regel van boven, leze u:

Nog eenmaal treffen we ytich(Fries voor ijken)-meesters aan in 1780 in Franeker - zelfs die van Stad Utrecht is erbij betrokken - als er ongelijkheid in de standaardmaten van Leeuwarden en Franeker wordt geconstateerd. Maar de Franeker stadsbestuurders "considereeren dat de wijze op welke het IJser in de korv gezet word schielijk eenige kleyne veranderinge kan maken". En ze schikken de zaak in der minne.

Maatstokken (Heerde, omstreeks 1975)

Drie aardappelmanden, gemaakt door mandenmaker A. Westendorp in Heerde (1975). Tussen tekenwit en rand werden steeds drie matjes (sleeuwen) gevlochten. Kleiner nog dan deze drie was het spintmandje. Een spint is een oude maat van $\frac{1}{4}$ schepel ($\frac{1}{16}$ mud). De hoogte waarop het tekenwit moest worden ingevlochten was aangegeven op de maatstok, evenals bodemdiameter, hoogte tot de rand en bovendiameter, elk met zijn eigen ingekerfde teken.

Vorig jaar heeft onze penningmeester, de heer Verboord, een interessant hoofdstuk geschreven voor het blad "Met gansen trou", een uitgave van Heemkunde Oostelijke Langstraat. Onder het opschrift "Van band tot mand, van kuil tot ketel" heeft de schrijver, wiens wieg bij wijze van spreken in een griend heeft gestaan, een stuk ambachtelijke historie doen herleven. Vooral het feit dat hij als ondernemer in die wilg-en-mand-wereld de praktijk op de voet heeft kunnen volgen maakt zijn terugblik zo boeiend. Bovendien verstaat hij de kunst boeiend te schrijven. Vandaar dat wij - uiteraard met toestemming - het artikel in kwestie in zijn geheel zullen plaatsen zij het in gedeelten.

1) Van griend tot ketel

Het is genoegzaam bekend dat teenhout het voornaamste vlechtmateriaal is voor de mandenmakerij. Daarbij gaat het om het éénjarig gewas van het geslacht "Salix" of wilgensoort, van de Salicaceeën-familie, waartoe onder meer ook de populier behoort (populus). Er zijn heel wat variëteiten met bastaarden en tussenvormen, maar in de loop der jaren zijn door selectie en veredeling variëteiten gekweekt, die zoveel mogelijk beantwoorden aan de bijzondere behoeften en eigenschappen, die de mandenmaker prefereert voor alle voorkomende maten, modellen en vormen van zijn manden. Het teenhout moet liefst glad en slank zijn, taai maar toch soepel, zonder beschadigingen door hagel en insectenbeten, ook zonder schimmels. Die kwaliteitseisen vergen een speciale cultuur op goede grondsoorten met een goede ontwatering, met een nauwkeurige en vakkundige aanplant, onderhoud en verzorging, bemesting en bestrijding van plagen.

Er zijn nog weleens publicaties verschenen, waarin vooral de Biesbosch en de riviergebieden als de belangrijkste griendarealen zijn genoemd en waarbij met name de uiterwaarden werden bedoeld. Dat is wel juist, echter met de beperking dat het hierbij gaat om hakgrienden, d.w.z. grienden die om de 3 of 4 jaren worden gehakt. Zij leveren het zware griendhout op, dat vooral als rijshout wordt gebruikt voor de dijk- en waterwerken. Voorheen leverden deze grienden ook nog veel stokken op voor de hoepelmakerijen en stoelenmakerijen, stelen voor schoppen en harken, paaltjes voor de waterwerken, garden voor de rieten daken enz. Hoe beter die grienden toen werden onderhouden, des te betere produkten konden worden verwacht. Daarom werden deze grienden het eerste jaar "gedund of gestikt", d.w.z. de dunste en overtollige loten werden er tussenuit ge-

snoeid, om de betere meer licht en lucht en groeikracht te gunnen...

De stikteen of het z.g. dunsel werd wel door de mandenmakerij verwerkt in bepaalde soorten pakmanden, waarbij het geen bezwaar voor het te verpakken produkt opleverde dat dit teenhout, als gevolg van eb en vloed, een sliklaag op de bast had meegerekregen van moeder natuur. Overigens was de mandenmaker ook niet zo geweldig gecharmeerd van dit materiaal omdat de sliklaag altijd wat vettig bleef en na droging van de handen de huid soms irriteerde.

Dat het niet voor de hand ligt, dat éénjarige ofwel de z.g. snijgrienden in ons deltagebied en op de uiterwaarden worden aangelegd, zal duidelijk zijn, in aanmerking nemende dat de wisselende waterstanden en overstromingen regelmatig onderhoud verhinderen en zelfs het oogsten onmogelijk zouden kunnen maken. De snijgrienden kwamen in zekere concentraties voor in het midden van het land, in de IJsselstreek, rond Nijmegen, in Brabant en Zuid-Limburg en wat beperkter in Zeeuws-Vlaanderen.

In de verschillende streken kreeg het teenhout andersoortige benamingen, zoals teen, teent, tient, twijg, twieg, witsen, wiehe, wijmen, bandhout, banden, báánd en mogelijk nog andere in dialecten voorkomende namen. In vakkringen in onze regio gold en geldt nog de benaming "báánd" in de enkelvoudige betekenis, in het meervoud "banden". Als het een partij of groep b.v. in bundels betreft dan wordt kortweg gezegd "hout". Tegenover buitenstaanders zal van bandhout of teenhout worden gesproken. Ongeschild teenhout heet hier "grauw hout". Voordat de mandenmaker zijn "banden" naast zijn "plank" krijgt komt er heel wat kijken.

Allereerst het snijden gedurende de winterperiode, uiteraard na bladafval. De teensnijder bindt het teenhout in gelijke bundels. Hij gebruikt daarvoor twee "banden", die hij van lussen voorziet en het hem mogelijk maakt om de bossen strak en stevig aan te trekken. Het z.g. "uitdragen" naar de kant of kop van de griend, al naar gelang de afvoermogelijkheden, behoort bij zijn werk en gebeurt meestal met twee bossen tegelijk "op z'n nek", oplettend om de smalle ruimte tussen de stommels zonder struikelen te benutten.

Als de oogst niet meteen via weg of water wordt afgevoerd, worden de bossen op "klampen of kagen" gelegd, zodanig dat het hemelwater van de schuinaflopemde bovenlaag afgevoerd wordt. Het teenhout kan dan geleidelijkaan drogen, zonder dat door lekkages

binnenin schimmel- en rottingsprocessen ontstaan. Soms werd het verse materiaal, nog voldoende soepel door de nog aanwezige levenssappen, verwerkt in pakmanden voor éénmalig gebruik. Die manden moesten dan ook worden gebruikt voordat vooral in het voorjaar het uitdrogen flink ging doorzetten. Want door de droging kromp de bast en werd de mand "zo slap als een tod".

Na het drogen konden de bossen hetzij buiten in "mijten" worden gezet, of in loodsen, waar de wind wel doorheen kon waaien, worden opgeslagen. Maar als het teenhout eenmaal is uitgedroogd, kan het alleen maar worden verwerkt na inweken. Gemiddeld is hier een paar weken voor nodig. Men zocht daartoe geschikt water op en de wielen, die net buitendijks lagen, leenden zich daar uitstekend voor. Omdat in vroegere tijden rioleringen ontbraken, moest al het hemelwater via sloten worden afgevoerd. Hier en daar werden die dan wat verbreed en uitgediept en zo ontstonden er, verspreid, meerdere "bandenkuilen", waarin bossen werden gelegd, verzaaid met dikke balken en stammen, zware ijzers en steenblokken.

Het was wel "behelpen" op deze manier! 's Winters moest het "hout" vaak uit het ijs worden gehakt! 's Zomers was er wel eens een tekort aan water. Als er meerdere mandenmakers gezamenlijk van de "bandenkuil" gebruik maakten, bleek de weekcapaciteit nogal eens onvoldoende en moest er weer op een andere plaats, uiteraard verder van huis, naar een aanvullende of vervangende mogelijkheid worden uitgekeken.

Toen dan ook de mandenmakerij in onze regio sterk uitgroeide en steeds meer manden van ongeschild teenhout ofwel "grauw hout" gemaakt moesten worden, konden de kuilen het niet meer aan en werd, zover valt na te gaan, rond 1908 de eerste ketel gebouwd. Het weken heette voortaan "koken" of "bakken". Deze laatste aanduiding had wellicht iets te maken met de enigszins donkerbruine kleuring van de bast door de afzetting van looistoffen tijdens het kookproces. In plaats van 14 dagen weken in koud water kon nu worden volstaan met 1 à 1½ uur koken. Men was ook niet meer afhankelijk van de weersomstandigheden. Het werd nu ook mogelijk op kortere termijn in te spelen op veranderingen in de produktie, als dat gepaard moest gaan met het gebruik van ander teenhout. Sommigen vonden de wat meer egale kleuring mooier. Bij het weken behoudt het teenhout namelijk de natuurlijke kleur van de bast, die voor verschillende soorten nogal uiteen kan lopen van groenbruin tot geelgroen.

(wordt vervolgd)

Vlechtweek in Enkhuizen "ter leringh ende vermaeck"

Het Buitenmuseum in Enkhuizen vormde de sfeervolle entourage voor de zomercursus 1988. Ze duurde van 1 - 6 augustus. Het Buitenmuseum, onderdeel van het Zuiderzeemuseum, is een dorp met gezellige huisjes, winkeltjes en bedrijfjes. Eens stonden ze rondom de Zuiderzee. Op de deel van een van de boerderijtjes kregen we een ruime werkplaats toegewezen. En daarmee vulden we het museum goed aan. Want in de oude Zuiderzeestadjes draaide vrijwel alles om de visserij. Een mandenmakerij mag dus eigenlijk niet ontbreken.

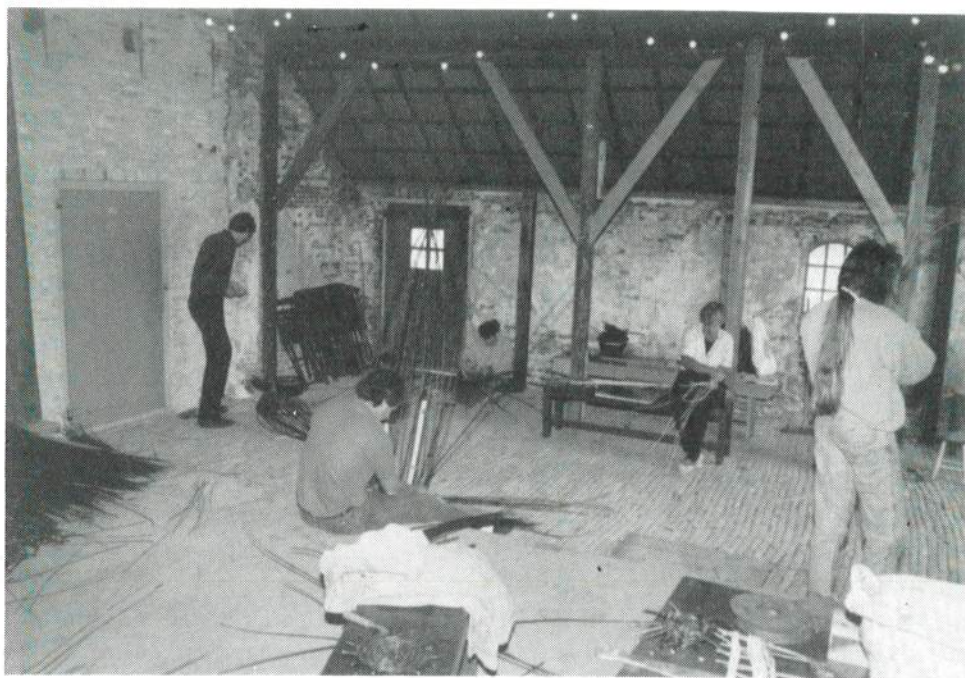
Onder leiding van Tonny Gerfen gingen negen enthousiaste cursisten aan de gang. Tonny, net terug uit Fayl-Billot, weet alles van zowel Nederlandse als Franse vlechttechnieken. Het was dus geweldig voor beginners en min-of-meer gevorderde amateurs om vijf dagen onder zijn leiding te kunnen werken.

Vele toeristen trokken dagelijks langs onze werkplaats. Ze vroegen ons het hemd van 't lijf. Voor ons was het alleen maar leuk om zóveel belangstelling te trekken. Er waren kijkers die volgend jaar ook mee willen doen en er werden zelfs mandjes verkocht.

De sfeer in de groep was buitengewoon goed. Er werd de hele dag geplaagd en gelachen maar vooral hard gewerkt. Voor onze maaltijden konden we in de personeelskantine terecht. Ook daar werd goed voor ons gezorgd.

In de museumfilmzaal hebben we een heel aardige film gezien, waarin de hele ontwikkeling van wilg tot mand wordt gedemonstreerd. Maar het zèlf doen was toch het leukst van alles: zelf oefenen, nieuwe kneepjes leren om uiteindelijk met een aantal bruikbare eindprodukten naar huis te gaan. We begonnen gezamenlijk met een aardappelmandje. Daarna verschenen de meest uiteenlopende vormen: rechte en bolle mandjes, ovale manden, open traliemandjes, een poppewiegje, een hondemand voor op de fiets en een mandje gemaakt om een mal. Natuurlijk konden we niet alle technieken zelf proberen, maar bij elkaar kijken was net zo stimulerend. Voor toeristen en voor ons cursisten was het een zeer geslaagde week. "Ter leringh ende vermaeck." Hartelijk dank Zuiderzeemuseumdirectie voor de gastvrijheid en de prima verzorging. Hartelijk dank Tonny voor deze leerzame en gezellige cursus.

Erni Spaargaren

De riante werkruimte voor de cursisten

De cursisten met hun vlechtresultaten

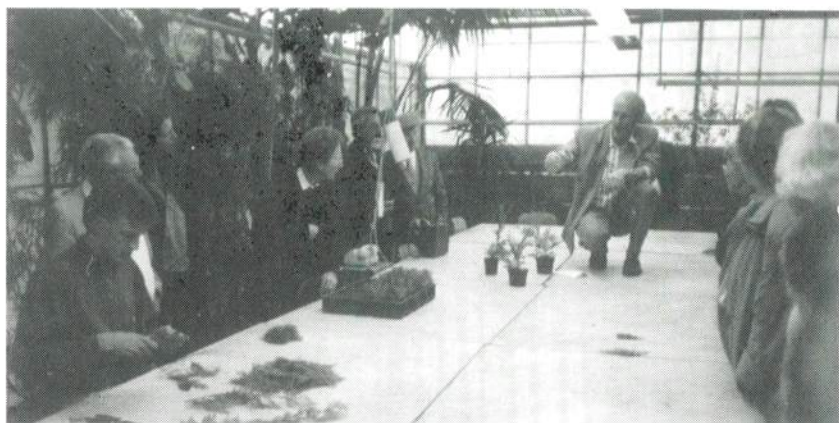
Wilg & Mand in Wijk bij Duurstede

In april dit jaar is er in het Stedelijk en Kantonnaal Museum van Wijk bij Duurstede een tentoonstelling gehouden met als thema "Het vruchtbare gebruik van de wilg". Een en ander in het kader van een Boomfeestdag. De tentoonstelling was georganiseerd in samenwerking met de Stichting Wilg & Mand en de beeldend kunstenaar Johan Sietzema. Van laatstgenoemde waren buitenvlechtbouwsels geëxposeerd. Binnen konden velerlei door mandenmakers gevlochten gebruiksvoorwerpen worden bekeken. Medewerking is ook verleend door mandenmaker Vink. Citaat uit een groot artikel uit de Wijkse Courant: "Op 13 april kon men de heer Vink aan het werk zien. Het was een boeiende aangelegenheid hem vliegenvlug een mand te zien vlechten". Het begrip boeiend gold voor alle details van dit geslaagde evenement.

Het nieuwe boekje van Ir. Tuinzing

Het op de donateursdag ten doop gehouden "Geriefteen en andere bindmaterialen" is alleszins aanbevelenswaard. Zeker voor mensen met een tuin, waar altijd wel wat te binden of te bundelen valt. Heel wat toepassingsmogelijkheden passeren de revue. En ook tal van geriefteensoorten: de Rode Kornoelje, de berkewede, eiketeen, de Pitrus, de Boerendot, wilgebast, enz. Ook aan de verscheidene vlechttechnieken is alleszins aandacht besteed. Een "droge" handleiding? Verre van dat! Ir. Tuinzing begint aldus: "Deurwaarder Bart van Dam op de publieke verkoping in Utrecht: nog zullen worden verkocht de rode tenen van de dames de Beaufort. Die haal ik aan op zevenhonderd gulden"...Het 44 pagina's omvattende boekje bevat zo'n veertig toelichtende zwartwitfoto's. Er valt dus niet alleen veel te lezen maar ook te bekijken.

Deze derde W&M-uitgave is verkrijgbaar à f 7,50 + f 2,- porto. Het totaalbedrag overmaken op giro 2695726 van de penningmeester Wilg & Mand in Vlijmen. Onder vermelding "Tuinzing-boekje".

op het bedrijf van W. van den Dool.

ook de jeugd oefende
het aanbinden.

de uitleg in het Boskoopsmuseum
was uitvoerig en humoristisch.

